

ET FOLK UDEN FAR

Egentlig er hun bare på sommerudflugt. Men for 12-årige Tida gælder dagen jagten på selve livets start. Hun leder efter sin far. Ligesom op mod halvdelen af alle grønlandere i hendes generation kender hun ham ikke. *Et lovforslag betyder, at alle grønlandere vil få adgang til oplysninger om deres ukendte far.* Det betyder også, at en del danske familier står over for mødet med et hidtil ukendt familiemedlem fra **GRØNLAND**

TEKST HELLE NØRRELUND SØRENSEN / FOTO ANGU MOTZFELDT & COLLAGE K BUKH

I dag er Tida Ravn 56 år. De første 16 år af sit liv ledte hun efter sin far, siden har hun ledt efter sin danske familie.

Vi var modige nok til at gå ud at lede efter ham, men når en voksen så spurgte: 'Hvad vil I?' var vi alligevel så bange, at vi ikke turde nævne hans navn

Med en veninde trasker grønlandske Tida rundt i 1960ernes Esbjerg uden venindens mormor, som de besøger. I lommen har Tida et lille, udklip-pet foto. Så nærstuderet, at der næsten er lavet hul i papiret og manden på billedet. Hun kan genkende ham, hvis hun ser ham, er hun sikker på. Et kig i telefonbogen har sendt pigerne af sted mod byens ejendomskontorer, hvor manden vistnok arbejder.

- Vi var inde på flere kontorer, og jeg husker, at min veninde grinede lidt fjoget. Men jeg var ængstelig. Ja, faktisk i oprør.

Siden Tida Ravn var lille, har hendes far været et nedtysset mysterium. Hendes grønlandske mor har helst villet glemme ham. Kun mosteren har i stille stunder lækket information til niesen, som for eksempel et navn, og at faren nu skulle bo i Esbjerg og have sin gang i ejendomsbranchen. Men jagten i den vestjyske hovedstad ender blindt.

- Vi var modige nok til at gå ud at lede ef-

ter ham, men når en voksen på kontorerne så spurgte: 'Hvad vil I?' var vi alligevel så bange, at vi ikke turde nævne hans navn, erindrer Tida. Men hun husker, hvordan hun febrilsk så sig om efter hans navneskilt.

Et barn i hver en havn

Fra køkkenvinduet i det lyserøde træhus i Nuuk kan man se Godthåbsfjorden. Hele livet har den i dag 56-årige grønlandske journalist, Tida Ravn, søgt efter svar om den mand, der har givet hende lys hud og fregner. Som flere tusinde grønlandere fra de store årgange født under Grønlands sociale og strukturelle omvæltninger i 1950'erne og 1960'erne er Tida Ravn kommet til verden uden for ægteskab. Hun hører til en stor gruppe efterkommere af især grønlandske mødre og udenlandske fædre, der som håndværkere, handels-, videnskabs- eller embedsmænd eller som amerikanske soldater rejste til den arktiske ø. Og efterlod sig mere end fodspor på fjeldet.

- Det er spidserne fra flere lande, som har rejst

rundt i Grønland, og som vi er efterkommere af. Det er derfor, vi er så kloge, siger Tida Ravn med et skævt smil.

Tida Ravn voksede op med sin mor og bedste-forældre i Aasiaat nær Diskobugten på øens vestkyst. Faren kom jævnligt på besøg, mens han efterlod sin danske kone og søn i bugtens hovedby, Ilulissat. Da Tida Ravn var to år, blev han forladt af sin danske kone, men kort efter giftede han sig igen med en dansk kvinde, som han siden fik tre børn med. Det blev den berømte dråbe for Tida Ravns mor. Faderens navn og selv ordet 'far' udgik fra da af.

- 'Stop med at spørge til ham! Han er ude af vores verden og har fået en ny familie'. Jeg tror, hun var rigtig ked af, at han ikke giftede sig med hende. Sagen var jo, at han giftede sig med danske kvinder, som han fik med til Grønland, men ingen af de grønlandske kvinder, han var sammen med.

Men alt, der havde et strejf af faren, blev ekstra dragende for Tida Ravn, lige fra morens

Jo mere et mysterium det blev, mens jeg voksede op, jo større blev min trang til at få noget at vide

skjulte foto til mosterens hemmelige fortællinger.

- Jeg synes jo, det var forfærdeligt. Hvorfor måtte jeg ikke kende ham? Hvorfor måtte jeg ikke hilse på ham? Jo mere et mysterium det blev, mens jeg voksede op, jo større blev min trang til at få noget at vide. Og man kan ikke forklare hvorfor. Man går bare og har en masse fantasier.

Missionsbørnene

På et klippeudspring ved Nuuks Kolonihavn spejder den dansk-norske missionær Hans Egede stålstøbt ud over vandet. Siden han betrådte fjeldet i 1700-tallet, er kristne forkyndere og danske kolonialister rejst til øen. I 1945 befandt et par hundrede danske gæstearbejdere sig i Grønland, mens tallet i 1970 var vokset til cirka 7.000. I samme periode fordobledes befolkningstallet fra knap 21.000 til omkring 39.000, blandt andet på grund af hvad mødet mellem grønlandere og kolonimagten i bogstavelig forstand affødte.

Men lovgivningen rykkede ikke i samme tempo. Den danske børnelovs regel om, at ethvert barn har ret til at få fastslået identiteten på sin far, blev først indført i Vestgrønland i 1963 og i 1974 i Østgrønland. Derfor står Tida Ravn og andre børn af ugifte forældre, børn, der blev født, før reglen trådte i kraft, uden ret til at finde og få fastslået, hvem deres biologiske forældre er. Flere gange har Tida Ravn trods morens forbud forsøgt at finde faren.

- Men hver gang har det heddet: 'Nej, du kan ikke få noget at vide, når du ikke kan bevise, om han er din far'.

En dag efter flere års stilhed om faren fortalte moren den 16-årige Tida Ravn, at faren var død af en blodprop i hjertet. Beskeden var kommet ad omveje fra Danmark.

- Min verden styrtede i grus! For nok talte vi ikke om ham til daglig, men jeg gik jo ofte og 'så' ham på gaden. Men den dag forsvandt han for mig.

De første i verden

Der skulle gå en årrække, før den senere formand for Grønlands selvstyre og daværende MF'er, Kuupik Kleist, i 2002 i et brev til den danske justitsminister, Lene Espersen, efterlyste en lovændring, som skulle give alle grønlandske børn ret til at finde deres far. Kuupik Kleist er selv barn af en grønlandsk mor og en ukendt dansk mand. Kleist pointerede, at tiden var ved

20.000 FØDT UDEN FOR ÆGTESKAB I GRØNLAND

Antallet af juridisk faderløse grønlandere er reelt ukendt. En række folketællinger anslår ifølge De Juridisk Faderløse, at 33 procent af grønlanderne i 1960 var født uden for ægteskab. I 1976 var tallet steget til 53 procent, hvilket i dag svarer til cirka 20.000 grønlandere. Social-, Børne- og Integrationsministeriet vurderer, at tallet 'ikke er urealistisk'.

Et nyt lovforslag giver alle børn født i eller uden for ægteskab ret til at anlægge en faderskabssag. Hermed følger retten til at tage farens efternavn og ret til at arve, hvis faren er i live, eller hvis hans bo ikke er gjort op.

Folketinget og Inatsisartut, det grønlandske parlament, skal behandle lovforslaget i efteråret 2013.

at rinde ud for efterkommerne, hvis de skulle finde fædrene i live.

Men forslaget førte ikke umiddelbart noget med sig. Ikke før en januaraften i 2010, hvor cirka 30 mennesker mødte op i Nuuks kulturhus Katuaq. Mødet åbnede med en beretning fra initiativtager Tida Ravn om hendes opvækst. Herefter rejste de fremmødte sig én efter én med historier, der brød en tilbageholdt stilhed: Opvækst fyldt med spørgsmål og afsavn fik frit løb. Ligesom oplevelserne af mødres kamp for børnene og om at være 'uægte' barn.

- Børn af enlige mødre blev jo udsat for de værste ting. Misbrug og kanøflen. De blev simpelthen brugt som prygelknaber for dem, der følte sig frelste. Og rigtig, rigtig mange grønlandske børn blev plejebørn og adopteret uden at være klar over det, fortæller Tida Ravn.

Aftenen blev startskuddet til foreningen De Juridisk Faderløse i Grønland, som Tida Ravn siden har været frontkvinde for. En stribe udenlandske medier, især fra lande med en blandet befolkning farvet af fortidens kolonimagter, har skrevet om foreningens kamp for at få ændret loven

- med tilbagevirkende kraft. For det er grønlanderne - som de første i verden - nu ved at opnå med opbakning fra FNs Menneskerettighedsråd. I efteråret 2013 skal Folketinget og Inatsisartut, det grønlandske parlament, behandle en lovændring, der vil give alle børn født i Grønland, også før 1963 og 1974, ret til gratis at få prøvet en sag om faderskab. Også børnebørn eller oldebørn kan prøve en sag om bedste- eller oldefaderskab ved det offentlige bord.

En overraskelse for danske familier

I dag er Tida Ravn et stort skridt videre i jagten på sine gener. Hendes voksne datter har presset på for at finde den ukendte familie. Og i 2010 lykkedes det at finde frem til en mand i Danmark, der matchede de oplysninger, Tida Ravn havde på et af de børn, faderen fik med sin danske kone nummer to. Derefter sendte hun et håndskrevet brev til ham.

- Jeg var ved at gå i spåner og tænkte: Reagerer han, eller reagerer han ikke? Og hvad nu hvis han skriver: 'Fandeme nej. Hvad bilder du dig ind at kontakte os?'

Efter to dage lå der en morgen en mail med ukendt afsender i Tida Ravns indbakke.

- Jeg turde ikke åbne den! Jeg gik bare og ventede på, at min datter skulle vågne, så vi kunne læse den sammen. Hun har en helt anden tilgang til det, måske fordi hun ikke har så mange følelser i klemme.

Svaret var positivt:

- 'Neeej, har vi en søster?' Og så skrev han ellers om familien, blandt andet at jeg også har tvillingehalvbrødre. Han inkluderede mig i allerførste mail! Ikke noget med: Hvem er du? eller: Hvad vil du? Det var magisk!

Og det er den magi, Tida Ravn håber, at andre 'glemte' børn vil mærke med lovændringen. Måske. For ændringen vil også få indvirkning på nogen, der ikke venter det.

- Det betyder jo også, at en række familier, især i Danmark, pludselig får en søster eller bror, de ikke anede, at de havde.

For Tida Ravn vil lovændringen fuldføre jagten gennem Esbjergs gader for over 40 år siden. Også selv om hun i dag har en god kontakt til den danske familie.

- Det hele er først på plads, den dag jeg får papir på, at min far er min far. Det er humlen i det hele. Jeg er jo ikke bare opstået for 56 år og nogle dage siden. ☺